

№ 27 (1411)
13 қыркүйек,
2011 жыл

Апталық 1948 жылдың 20-сәуірінен шыға бастады

www.kaznu.kz

Ғ.М.МҰТАНОВ,
әл-Фараби атындағы
ҚазҰУ-дың ректоры

ҚазҰУ БИІК БЕЛЕСТЕРДІ БАҒЫНДЫРА БАСТАДЫ

Құрметті әріптестер!

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ұжымы бірлескен ұйым мен жоғары корпоративтік мәдениеттің арқасында алға қойған айқын мақсаттар мен биік белестерді бағындыра бастады.

Бір жыл ішінде ҚазҰУ үздік секіріс жасап, Quacquarelli Symonds (QS, Ұлыбритания) агенттігінің зерттеулеріне сәйкес, дүние жүзі деңгейіндегі университеттер көрсеткіші бойынша әлемдік топ-университеттер рейтингінде 200 орынға жоғарылап, 401-450 дәрежеге енді. Бұл ретте ҚазҰУ әлемдік үздік университеттердің ортаңғы бөлігіне жақындаған Орталық Азиядағы тұңғыш университет болып табылады.

Бұл жетістік әрине ұлттық зерттеу университетіне айналу жолында нақты таңдап алған бағытымыздың дұрыс екендігін, оқытушы-профессорлар құрамы мен басшылық көзқарасының бір арнада екендігін айғақтап, бір бағытта ойлау мен алға жылжуды аңғартып отыр.

Қара шаңырағымыздың әлемдік деңгейдегі топ-университеттер қатарынан орын алуы сіздердің адал еңбектеріңіздің сүбелі үлесі. Бірлігіміз жарасып, алда көшбасшы сапқа шығуға талмай еңбектенетінімізге сенімім зор. Сіздердің тың идеяларыңыз бен шығармашылық табыстарыңыз университетті биікке шығарып отыр.

Сіздерге төл университетіміздің беделін асқақтата отырып, еліміздің ғылым және білім саласын дамытуға қосып отырған ерен еңбектеріңізге ризашылығымды білдіремін. Біз біріксек алынбайтын асу, бұзылмайтын қамал жоқ. Көшбасшы білім ордасы ҚазҰУ-ды тек өрге жетелейік!

ПРОРЫВ В МИРОВОЙ РЕЙТИНГ

Казахский национальный университет им. аль-Фараби в рейтинге топ-университетов мира QS поднялся на 200 пунктов.

По результатам исследования, проведенного агентством Quacquarelli Symonds (QS, Великобритания) – признанным авторитетом в области оценки качественных показателей развития университетов по всему миру, КазНУ совершил прорыв, менее чем за год поднявшись на 200 позиций и войдя в ранг 401–450. Таким образом, КазНУ первым среди вузов Центральной Азии приблизился к топ-университетам среднего ранга.

Рейтинг QS включает в себя 700 лучших университетов мира. Впервые университет принял участие в рейтинге QS в 2009 году и зани-

мал позицию 601–650. Следует отметить, что в генеральном рейтинге вузов Казахстана, который проводит независимое казахстанское агентство по обеспечению

качества в образовании, КазНУ им. аль-Фараби занимает первое место.

«Многомесячная кропотливая работа коллектива университета по трансформации из классического университета в исследовательский принесла свои первые плоды», – считает первый проректор КазНУ профессор Мухамбеткали Буркитбаев. Преобразования затронули все структурные подразделения университета.

(Продолжение на 3 стр.)

ӨНЕГЕ

КЛАСТЕР

Ғ.ЕСІМНІҢ ҒИБРАТТЫ ДӘРІСІ

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті оқу жылы басталған сайын университеттік лидерлік дәрістерді өткізуді дәстүрге айналдырып келеді. Жуырда білім ордасының философия және саясаттану факультетінде «Қазақтың ренессанс ғасыры (қазіргі заман құндылықтары туралы)» тақырыбында Қазақстан Республикасы Ұлттық Ғылым Академиясының академигі, философия ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Республикасы Парламент Сенатының депутаты Ғарифолла Есімнің көшбасшылық дәрісі өтті.

Профессор Ғарифолла Есім мәдениет философиясы, саясат философиясы, философиялық антропология, дін философиясы, әсіресе қазақ философиясының тарихы туралы проблемалық еңбектері арқылы көпшілікке мәлім. Республика жұртшылығы оны көрнекті абайтанушы, Иассауи, Шәкәрім, Мұхтар Әуезов мұраларын зерттеуші, қоғамның мәдени, саяси және ғылыми өміріне белсенді араласқан қайраткер ретінде біледі.

Ғарифолла Есім 1983-1989 жылдары осы білім ордасында философия

кафедрасының меңгерушісі, 1998-2001 жылдары философия және ғылымдар методологиясы кафедрасының меңгерушісі болды. Ал 1994 жылы шілденің 1 жұлдызында «Абай дүниетанымындағы Алла мен Адам болмысы» деген тақырыпқа «09.00.06 – дінтану, теология» мамандығы бойынша философия ғылымдарының докторы дәрежесін алу үшін диссертация қорғады. 1995 жылы Қазақстан Республикасы Ғылым академиясының корреспондент-мүшесі, 2004 жылы Қазақстан Республикасы Ұлттық Ғылым Академиясының академигі бо-

лып сайланды. 2001-2007 жылдары әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті философия және саясаттану факультетінің деканы. 2007 жылдан осы уақытқа дейін Қазақстан Республикасының Парламент Сенатының депутаты.

Профессор Ғарифолла Есімнің лидерлік лекциясында қазақтың ренессанс ғасыры соның ішінде, қазіргі заман құндылықтары туралы мәселелер көтерілді. Лектордың сөзімен айтқанда: «Қазақтың Ренессанс ғасыры деген елдік тілектен туған ізгі сана – идея. Оның болмысы – Қазақ елінің бүгінгі күні. Ренессанс идеясы – өткен ғасырдың 60-жылдарынан бастау алып, 1991 жылы егемен ел атанғанда айқындалып, бүгінгі тұрмыс, болмысымызбен толығып, жетіліп, келешекке бастайтын елдік идеяның сара бағыты.

(Жалғасы 2-бетте)

ШКОЛА ДЛЯ ВУНДЕРКИНДОВ

Мой ребенок не такой, как все – так думают исключительно все мамы планеты. И с этим трудно спорить. Но есть, действительно, дети, которые посиделкам во дворе предпочитают телескоп и звездное небо, другие самым романтичным занятием считают препарирование лягушек, третьих всеерьез заботит глобальное потепление, и они пишут свои первые, пусть неуклюжие, но научные работы. Таким мальчишкам и девчонкам, как правило, скучно в обычных школах...

Именно для таких вундеркиндов в Казахском национальном университете им. аль-Фараби в новом учебном году открыла двери необычная школа, в которой у них с юных лет будет реальная возможность приобщиться к науке, работать с известными учеными вуза в современных лабораториях и уже со старших классов строить траекторию своего обучения.

(Продолжение на 3 стр.)

Ғ.ЕСІМНІҢ ҒИБРАТТЫ ДӘРІСІ

(Басы 1-бетте)

Сол ренессанстың тікелей өкілдері саналатын жас ұрпақпен кездесуге келген ғалым, философ Ғарифолла Есім: «Құрметті, ұстаздар, студенттер, құрметті менің әріптестерім. Дәріс дегенде, ғылымның әрбір саласындағы, философия, дінтану, әлеуметтану, психология саласындағы мәселелерді мына отырған ұстаздар қауымы жақсы біледі. Және ол мәселелерді сіздер әр пән, әрбір дәрісте оқысыздар. Біздің айтпағымыз – қазіргі заманда қазақ еліне, қазақ халқына, жұртына нендей мәселелер ауадай қажет? Нендей мәселелерді біз дұрыс күн тәртібіне қойып, соны түсініп, соған сай сөзімізді айтып, соған сай hareketтер жасап, соған сай шешімдерге келуіміз керек. Жалпы адам ретінде, қазақтың азаматы болып қалай өмір сүру керек? Биыл біздің ең бірінші айтар сөзіміз – ол Тәуелсіздіктің 20 жылдығы. Тәуелсіздік деген не? Біз неден тәуелсіз болдық? Біздің азаттығымыз не? Біз социализм кезеңінде өмір сүрдік. Карл Маркс, Ленин, Сталин, Брежнев, Хрущевтар ел басқарды. Сол кезде біз үш-ақ нәрседен азат болмай жүрген едік. Бірінші, еңбек ету еркіндігі болмады. Нарық еркіндігі болмады. Екінші, социализм кезінде атеистік тәрбиеде өмір сүрдік. Біз дінсіз қоғам болдық. «Дін – апын» делінді. Дін еркіндігіне жеттік, бірақ дін еркіндігі тағы да мәселе болып тұр. Жақында Парламентке діни қызмет, діни бірлестіктер деген заң түсті. Сол заңды қазір біз қарап жатырмыз. Осы дін мәселесі туралы 2001 жылы әңгіме көтеріп, дінтану негіздерін мектеп бағдарламасына кіргізіп едім, 2002 жылы дінтану негіздері деген оқулық жазып едім. Оқулық кейін қалып қойды да, қазір

қайтадан сол оқулықты беріп жатырмыз. Сол кезде қиын болады деп айтып едім, қазір қиындыққа тура келдік. Мен қазір «Білге-Қорқыт» деген үлкен халықаралық бағдарлама жасап жатырмын. Біз аталмыш бағдарламамен Құдай қаласа магистрлерді түркі елдерінде дайындаймыз. Үшінші, социализм заманында ұлы тұлғаларымызды шынжырлап ұстау дәстүрі болды. Алаш ардақтыларының есімдерін айтуға тиым салынды. 67 мың интеллигенция өкілі атылды. Тәуелсіздіктің арқасында біз осы үш нәрседен азат болдық. Еңбек еркіндігіне, діни өріске, тұлғаларымызға азаттық бердік. Бұл тұрғыда Тәуелсіздігіміздің алдында қарыздармыз», – деді. Сонымен қатар сенатор елдік мәселелерге, әсіресе күрмеуі шешілмеген тіл жағдайына, қазақ ренессансына, діни сауаттылық және сопылық

ілім жайында кеңірек ой толғады.

Екі сағатқа созылған ғибратты кешті қортындылаған атқамінер азамат: «Мен бүгін өте бір керемет, рахат сезім кешіп тұрмын. Өйткені мен қазір уақытша депутат болып жүрмін. Менің бүкіл өмірім студенттік орта, ғылыми ортада өтіп келеді. Одан өзге биік ортаны білмеймін. Ең нағыз өмір – осы сіздердің орталарыңыз. Ең жоғарғы мәртебелі адам – студент. Барлық мәселенің шешімін табу жастардың қолында. Абай: «Жастарға жаппас жала жоқ» дейді. Жастық деген – даналық. Бірақ арнаға түспеген сұрыпталмаған даналық. Сондықтан сіздер данасыздар. Сол даналық кездеріңізді өздеріңіздің жастарыңызға лайықтап өткізіңіздер», – деп ырзашылықпен Астанаға аттанды.

Олжас ҚАСЫМ

РЕКТОРАТ

Школа для вундеркиндов

(Начало на 1 стр.)

«Постоянно ускоряющийся ритм жизни, конкурентная среда, ужесточающиеся требования работодателей к квалификации молодых специалистов мотивируют нас к постоянному поиску и движению вперед», – говорит директор университетской профильной школы Дария Алпысбаева. Именно поэтому в старейшем вузе страны было решено открыть профильную школу для учащихся старших классов.

В Государственной программе развития образования одним из приоритетных направлений является профессиональная ориентация школьников и непрерывное образование. То есть уже со школьной скамьи молодой человек должен знать, к чему он стремится, кем хочет стать и последовательно двигаться по заданному вектору.

КазНУ придает большое значение качественному набору студентов, в университете функционирует целостная система довузовской подготовки. Разработан комплекс мер по профориентации школьников в рамках единой компетентностной модели выпускника университета, создан факультет довузовского образования. Это единый кластер, соответствующий стандартам исследовательского университета и функционирующий аналогично зарубежной Foundation Program.

По словам директора нового учебного заведения, «создание профильной школы стало логическим завершением цепочки непрерывного образования. Теперь ребятам предоставляется уникальная возможность гарантированно получить непрерывное образование «школа - колледж – бакалавриат – магистратура - докторантура PhD» и стать высококвалифицированным специалистом, востребованным на мировом рынке труда». «Одним словом, мы сами растим своих «кулибиных», пестуем таланты и дорожим ими», – подчеркивает Д. Алпысбаева.

Тем ребятам, кто выберет университетскую школу, невероятно повезло. Преподавать у них будут не только приглашенные учителя по профильным предметам, причем, высшей категории, но и профессора университета, люди, влюбленные в науку, которые смогут передать свои знания, богатейший опыт и эту любовь юным подопечным.

Не будет преувеличением сказать, что в КазНУ учатся лучшие студенты страны, отличники, победители олимпиад и т.д. В вузе достаточно высокая планка по проходным баллам. Набор в школу – не исключение. Средний балл должен быть не менее «4», с каждым школьником будет проводиться собеседование, которое включает в себя элементы тестирования, задания на логику и мышление, упражнения для определения творческого потенциала, предрасположенности к той или иной специальности. На прошлой неделе начался набор документов.

В этом году планируется открыть четыре класса – два девятых и два десятых с обучением на казахском и русском языках по 15 учащихся. «Для нас важен не количественный состав, а качественный показатель», – подчеркивает директор.

В техническом плане школа уже готова: оборудованы классы, есть столовая, медицинский кабинет. Ученики школы будут иметь возможность проводить практикумы в научных лабораториях университета, оснащенных самым современным оборудованием. Кроме того, в распоряжении ребят – спорткомплекс, возможность посещать различные студии, кружки, участвовать в работе общественных объединений вуза. По сути, они не многим отличаются от студентов, разве что учебные программы разные.

Основное направление обучения в новой школе – это естественно-научные специальности: физика, математика, химия, биология, география. По данным мониторинга, в последнее время интерес к этим дисциплинам значительно вырос, из года в год увеличивается и потребность в специалистах этого профиля. «Наша школа для тех ребят, кто твердо решил связать свою жизнь с наукой», – говорит Д. Алпысбаева.

Оплата за обучение значительно ниже, чем в платных школах Алматы. Эти средства будут покрывать расходы по коммунальным услугам, зарплате, питанию детей и прочие нужды. Большую часть затрат по содержанию школы университет берет на себя. По мере развития проекта планируется снижать родительские затраты на обучение за счет государственных дотаций и грантов.

В перспективе планируется предоставление университетских грантов наиболее одаренным учащимся и талантливым детям с ограниченными возможностями.

ҚазҰУ топ-университеттер қатарында

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің 12 қыркүйекте өткен кезекті ректорат мәжілісі ұлттық зерттеу университетіне айналу жолында жеткен жетістіктерді насихаттаудан басталды. Quacquarelli Symonds (QS, Ұлыбритания) агенттігінің зерттеулеріне сәйкес, ҚазҰУ үздік секіріс жасап, дүниежүзі деңгейіндегі университеттер көрсеткіші бойынша бір жыл ішінде әлемдік топ-университеттер рейтингінде 200 орынға жоғарылап, 401-450 дәрежеге енді. Яғни, ҚазҰУ әлемдік үздік университеттердің бел ортасына жақындаған Орталық Азиядағы тұңғыш университет болып саналады.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің салмақты жетістігімен ректор Ғалым Мұтанов білім ордасының ұжымын құттықтап, көрсеткіш әлеуетті оқытушы-профессорлар құрамының біліктілігі мен кәсібилігінің нәтижесі екендігін атады. Одан кейін бірінші проректор Мұқамбетқали Бүркітбеу QS рейтингі жайында баяндады.

Әлемнің QS рейтингі 700 үздік университеті арасында жүргізіледі. Қазақстан ЖОО көшбасшысы ҚазҰУ бірінші рет бұл рейтинг жүйесіне 2009 жылы қатысып, 601-650 шептен орын алған болатын. Осы орайда, білім және ғылым саласы бойынша Қазақстан тәуелсіз агенттігі жүргізген жоғары оқу орындары арасындағы бас рейтингіде әл-Фараби атындағы ҚазҰУ еліміз бойынша бірінші орында екендігін айта кеткен жөн. QS рейтингін жүргізуде жұмыс берушілердің ұсыныс-талаптары, ЖОО қызметкерлері мен студенттері ғылыми жұмыстарының дәлелге алыну индексі, жалпы ғылыми-зерттеу іс-әрекеттері ескеріледі. Сондай-ақ академиялық абайор, белді индекстері, оқытушы-профессорлар құрамы мен студенттердің арасалмағы, шетел оқытушылары мен студенттерінің үлесі секілді «субъективті» көрсеткіштер де назардан тыс қалмайды.

Әлем жоғары оқу орындары QS халықаралық рейтингін қатарынан екі жыл бойы Кембридж университеті (Ұлыбритания) бастап келеді. Екінші орынды Гарвард (АҚШ), ал үшінші орынды Массачусетс технологиялық институты (АҚШ) алған.

Әлемнің үздік 20 университетінің қатарына 13 америкалық, 5 британдық жоғары мектеп кіреді. Сондай-ақ, бұл топтың құрамында 17 орынды Канаданың McGill University, 18 орынды Швейцарияның Федеральды технологиялық институты иеленген.

Әлемдік топ-университеттер көрсеткішінің бел ортасына келген ҚазҰУ ұжымы алдына тағы бір жүзді артқа қалдыру міндеті қойылды. ҚазҰУ ректоры Ғалым Мұтанов: «Университет әлемдік топ-университеттердің ортасында деп нақты айта аламыз. Әлі де жүз саты алға шығу үшін шетелдік әріптестермен байланысты нығайтып, шетелдік студенттерді төл университетімізде оқытудың санын арттыруымыз керек», – деген басшылық талабын айтты.

Бұдан кейін Академиялық мәселелер жөніндегі департамент директоры Айгүл Ақтымбаеваның оқу жүйесінің ағымдағы мәселелері жөнінде ақпары тыңдалды. Онда ағымдағы оқу үдерісінің мәселелері мен мемлекеттік аттестацияға дайындық жайында баяндалды. Сонымен қатар ағылшын тілінде өтетін пәндердің санын арттыру, кафедрада шет тілін меңгерген оқытушылар саны 2011-2012 оқу жылының күзгі семестріне дейін он пайызды құрап, жыл соңында жиырма пайызға жету керектігі айтылды. Оқытушылар IELTS, TOEFL IBT деңгейінде ағылшын тілін меңгеру қажеттігі сөз болды. Бұл талаптар ұлттық зерттеу университетінің басты көрсеткіштерін құрайды. Сонымен бірге департамент директоры мемлекеттік тілдегі оқуы-әдістемелік әдебиеттердің де артуы

P.S. Университеттің әрбір ректорат мәжілісі оқытушы-профессорлар алды-на жоғары талап пен айқын міндет қояды. Кезекті мәжіліс ҚазҰУ-дың топ-университеттер рейтингінің бел ортасына келгендігін жариялап, алда тағы секіріс жасауға міндеттеді. Ал бүгінгі жетістіктің, яғни ҚазҰУ-дың әлемдік деңгейдегі топ-университеттер қатарынан орын алуы қарашырақтағы оқытушы-профессорлар мен қызметкерлердің субелі үлесі екендігін ескерген ректор Ғалым Мұтанов университеттегі штаттық кестеде қызмет ететін барлық маманға бір айлық еңбекақы көлемінде сыйақы беру бұйырығына қол қойды.

Саягүл ӘЛІМБЕКОВА

Ирина ПИЛЬГУК

ПРОРЫВ В МИРОВОЙ РЕЙТИНГ

(Начало на 1 стр.)

Формирование факультетов на кластерной основе, укрупнение кафедр, эффективный менеджмент, рейтинговая система оценки деятельности каждого работника, совершенствование инновационной инфраструктуры, социальное партнерство, развитие корпоративной культуры и многое другое стали составляющими модернизации вуза.

Сегодня в КазНУ выполняются более 200 проектов по фундаментальным и прикладным исследованиям. В год 20-летия независимости Казахстана реализуется грандиозный проект «20-летию независимости – 20 инноваций». В текущем году ученые КазНУ направили заявки на участие в республиканском конкурсе финансирования инновационных проектов на сумму 22 млрд. тенге.

Для осуществления проектов в университете созданы центры трансфера технологий и лицензирования, открыт офис коммерциализации результатов научно-исследовательских и опытно-конструкторских работ, полным ходом идет модернизация технопарка.

Приоритетными направлениями для университета остаются привлечение инвестиций в фундаментальные и прикладные исследования, публикация их результатов в научных изданиях с высоким

инпакт-фактором, интеграция в глобальное научно-образовательное пространство. Это позволит университету добиться в будущем лучших результатов в мировых рейтингах, повысит его конкурентоспособность, сделает привлекательнее на международном уровне.

При проведении рейтинга QS учитываются популярность учебного заведения среди академического сообщества и потенциальных работодателей, частота упоминаний в прессе и цитируемость, процент и сроки трудоустройства выпускников, доля иностранных преподавателей и студентов от общего числа научно-педагогического персонала и слушателей, соотношение числа студентов и преподавательского состава.

Второй год подряд международный рейтинг вузов мира QS возглавляет Кембриджский университет (Великобритания). На втором месте – Гарвард (США), на третьем – Массачусетский технологический институт (США).

Двадцатку лучших мировых вузов практически полностью составляют американские и британские учебные заведения – 13 и 5, соответственно. В топ-20 также вошли Канадский McGill University (17 место) и Федеральный технологический институт Швейцарии (18).

Енлик АҚЖИГИТ

ПІКІР

МНЕНИЕ

ПІКІР

МНЕНИЕ

ПІКІР

УСПЕХ ВЕДУЩЕГО ВУЗА РЕСПУБЛИКИ

По итогам исследования, проведенного агентством Quacquarelli Symonds (QS Великобритания) – признанным авторитетом в области оценки качественных показателей развития университетов по всему миру, наш университет совершил прорыв, менее чем за год, поднявшись на 200 позиций и войдя в ранг 401-450. Тем самым КазНУ им. Аль-Фараби первым среди вузов не только Казахстана, но и Центральной Азии приблизился к топ-университетам среднего ранга. И сейчас без преувеличения можно сказать, что КазНУ узнаваем по многим показателям среди университетов Евразии. Это большой успех всего многотысячного коллектива КазНУ, его профессорско-преподавательского состава. Здесь в последнее время произошли значительные преобразования, затронувшие все структурные подразделения ведущего вуза республики.

В связи с общей глобальной работой, проводимой в нашем университете, кафедра всемирной истории, историографии и источниковедения вносит свой вклад в дело трансформации в исследовательский университет. Здесь достаточно отметить такие направления как международная академическая мо-

дельность, модульное обучение, кластерные проекты и мн.др. В разработке кластерного проекта, в частности «Ислам и христианство в евразийской истории» могут принять участие ученые кафедр исторического факультета и, что очень важно, других подразделений университета: философы, востоковеды, политологи, специалисты по международным отношениям, филологи, социологи, религиоведы... Есть предварительная договоренность о сотрудничестве с учеными Тюбингенского, Геттингенского, Вестфальского, Амстердамского университетов, а так же Ла Сапиенза. Это будет реальным воплощением программы интернационализации образования и усиления междисциплинарной подготовки. Аналогично этому будут разрабатываться новые образовательные программы по наукоемким направлениям.

К.Т. ЖУМАГУЛОВ,
д.и.н., профессор,
зав. кафедрой всемирной
истории, историографии и источниковедения,
почетный профессор Геттингенского
университета

КАЗНУ ИМ. АЛЬ-ФАРАБИ НА ПУТИ К НОВЫМ ВЫСОТАМ!

Впервые в истории отечественного высшего образования один из крупных казахстанских вузов – КазНУ имени аль-Фараби вошел в группу 401-450 ведущих университетов мира по показателям международного британского рейтингового агентства Quacquarelli Symonds (QS). Это итог колоссальной работы, проведенной в течение 1,5 лет, как подразделениями ректората, так и факультетами нашего университета. В 2009 году, когда данная работа только начиналась, КазНУ имени аль-Фараби занимал последние позиции в группе 601-650 университетов мира. Улучшение данного показателя свидетельствует о целенаправленной политике руководства университета по развитию КазНУ им. аль-Фараби как инновационного университета будущего. Вхождение

в группу 401-450 ведущих вузов мира позволяет нам, во-первых, шире привлекать в наш вуз международные научные гранты на фундаментальные и инновационные исследования, во-вторых, расширять совместные инновационные проекты с зарубежными вузами, в третьих, строить свои отношения с ведущими университетами мира на более достойной для нас основе, в-четвертых, в дальнейшем претендовать в шкале мирового рейтинга на вхождение в группу 200 топ-университетов мира.

К.С. АБДЫХАЛЫКОВ,
заместитель декана ФМО
по учебно-методической и
воспитательной работе

КӨШБАСШЫ УНИВЕРСИТЕТ

Елбасымыз Н.Ә.Назарбаев Қазақстан халқына биылғы Жолдауында білім беру саласында «кемінде 2 жоғары оқу орны үздік әлемдік университеттер рейтингінде аталатын болады» деп тапсырма бергені есімізде. Жолдауда айтылған тапсырмаларды орындау мақсатында университетіміз бен оның құрылымдық бөлімшелері жоспар жасап, оны жүзеге асыру жолдарын бекіткен болатын.

Жылдың басынан бері университетте классикалық үлгіден зерттеу үлгісіндегі модельге көшу бағытында айтарлықтай жұмыстар жасалды.

Соның алғашқы елеулі нәтижелерінің бірі – университетіміздің QS агенттігінің әлемдік университеттер рейтингінде алға 200 қадам жасап, 401-450-орындағы университеттердің тізіміне еніп отыр. Бұл жетістікке жету үшін университет біршама ауқымды жұмыстар жасады: жаңа мамандықтар ашылып, магистранттар мен докторанттардың үлес салмағы артты. Факультеттердің аты өзгертіліп, қазіргі заман талабы мен нарық сұранысына сай жұмыс жасай бастады. Кафедралар біріктіріліп, бәсекелестікке қабілетті бөлім ретінде қайта құрылымданудан өтті. Ғылым мен инновация бағытындағы жаңа жобалар қаржыландырылуға көшті.

Осы жұмыстар жалғасатын болса, Қазақ ұлттық университеті бұдан да жоғары белестерден көрініп, Елбасымыз айтқан көшбасшы 2 жоғары оқу орнының бірі ретінде үздік университеттер қатарынан табылады деген сенімдемін.

Ердос ОҢҒАРБАЕВ,
химия және химиялық технология
факультетінің деканы

СОБИРАЯ ПО КРУПИЦАМ НАСЛЕДИЕ АЛЬ-ФАРАБИ

23 октября КазНУ отметит знаменательную дату – 20 лет присвоения университету имени аль-Фараби. Глубоко символично, что это событие пройдет в юбилейный год независимости нашей страны. По инициативе ректора университета Галыма Мутанова на заседании ректората было принято решение об организации музея аль-Фараби в здании новой научной библиотеки. Реализация этого проекта станет важнейшим элементом развития вуза в формате исследовательского университета. Создание нового музея Великого мыслителя имеет большое культурно-просветительское, образовательное и научно-практическое значение, окажет колоссальное влияние на духовно-нравственное и патриотическое воспитание молодежи.

Сбор материалов по наследию аль-Фараби – это чрезвычайно увлекательное и ответственное занятие. Величайший мыслитель Востока IX-X веков, ученый-энциклопедист Абу Насыр аль-Фараби тюркского происхождения. Особенно ценно и почетно для всех казахстанцев, что он родился и провел юность на древней земле Отрара, расположенной в Южно-Казахстанской области. Поэтому отправной точкой маршрута наших поисков стал Туркестан. Вместе с сотрудником музея Ш.Алиевым мы посетили древнее городище Отрар-тобе (I-XVIII в.в.), Отрарский государственный археологический заповедник-узель в районном центре Шаулдер, Государственный историко-культурный заповедник – музей «Эзирет Сұлтан» и Исторический культурный центр Туркестана.

Отрарский музей передал в КазНУ пять экспонатов XII-XIV в.в.: лампу, чернильницу, кувшин с крышкой, фрагмент стены городского укрепления. Они украсят экспозиции нового музея аль-Фараби. Большое впечатление произвело знакомство с ценной коллекцией книг по творчеству учено-

го, собранной в музее-библиотеке духовного наследия аль-Фараби. Беседы с корифеями и молодыми музейными сотрудниками – научным консультантом Н.Алдабергеновым, ранее преподававшим в нашем университете, отцом и дочерью Жумашовыми и многими другими о жизни и деятельности аль-Фараби, его исторических корнях были очень полезны и интересны.

Известно, что жажда знаний и таинства мироздания влекли аль-Фараби в караванные путешествия по Великому Шелковому пути. Он обучался в Иране, много лет провёл в Алеппо и Дамаске в Сирии, жил в Египте, где постигал основы наук, строя свою прогрессивную для того времени, да и на многие века вперед, картину мира. Наш знаменитый предок стал широко известен во всех странах и континентах как «Второй Учитель» после Аристотеля, оставил по данным различных исследователей от 160 до 200 и более рукописей, научных записок и трактатов по широкому спектру научных направлений в области философии и логики, математики и естествознания, теории музыки, юриспруденции, педагогики и т.д.

Уникальные рукописи аль-Фараби, исторически ценные документы и труды различных ученых мира о его творчестве на арабском, английском и немецком языках, изданные в Бейруте, Каире, Тегеране, Хайдарабаде, Оксфорде, копии книг, хранящихся в крупнейших библиотеках и музеях Великобритании, Франции, Германии и других европейских странах, сосредоточены в библиотеках и музеях Турции. Поэтому следующим пунктом командировки стала красивая, богатая традициями и обычаями турецкая сторона.

Предварительно списавшись с Анкара университетом, в котором «грызут гранит науки» более 44 тысяч студентов, а также признанным во всем мире историческим памятником архитектуры XV века – музеем Дворца Топкапы и одной из самых крупных ориентальных библиотек манускриптов – «Сулеймания», существующей с XVI века (г.Стамбул), путешествие продолжилось в Турции.

Договор о сотрудничестве между нашей Alma Mater и Анкара университетом, заключенный в 2009 г., определил многое. Дружественный прием,

готовность оказать помощь и всемерную поддержку в сборе материалов об аль-Фараби свидетельствовали о прочном университетском братстве. Характерно, что в Турции КазНУ узнают не иначе, как аль-Фараби университет. В этой стране к жизни и творчеству нашего Великого предка относятся с особым трепетом, проникаясь большим уважением к коллективу университета, достойно носящего имя аль-Фараби. Встреча с деканом факультета языкознания, истории и географии, профессором R.Ер, работа в библиотеке, объединяющей информационные ресурсы всех гуманитарных направлений наук Анкара университета, беседы с ведущими учеными историками, востоковедами, тюркологами, посещение Турецкой Ассоциации Историков и рассказ о впечатляющих масштабах ее деятельности президента Ассоциации, профессора А.Биринчи позволили получить ценные документы и материалы об аль-Фараби.

Фотокопии книг одного из всемирно известных фарабистов Fr.Dieterici, датированные 1892 и 1985 г.г., ученых записок, статей Мыслителя и его последователей, анализ многочислен-

ных трудов аль-Фараби, проведенный турецкими учеными, несколько изданий его библиографии (некоторые из них, принадлежащие перу N.Resher, M.Cunbur, есть в музее), существенно обогатили фонды музея КазНУ и будут представлены в новой экспозиции.

Разделяя стремление руководства КазНУ достойно отразить бесценные труды аль-Фараби, библиотека музея Дворца Топкапы передала в дар университета электронные версии четырех рукописей.

Поистине шедевры собраны в коллекции библиотеки «Сулеймания», объединяющей свыше 73 тысяч документов VIII-XIX веков и более 50 тысяч печатных книг. Среди них – 50 манускриптов аль-Фараби, 10 копий фрагментов источников XI-XVII в.в., которые в электронной версии теперь принадлежат нашему университету.

Философам, востоковедам, историкам университета, художникам-дизайнерам совместно с центром аль-Фараби предстоит проделать большую научную работу по переводу и систематизации источников, созданию новой экспозиции музея аль-Фараби и его расширенной электронной версии.

Интерес к гению аль-Фараби растет из года в год. Великого Отрарца знают и почитают во всем мире. Его многогранное наследие неисчерпаемо. Аль-Фараби является своего рода духовным талисманом для народа Казахстана, мерилом его исторических, научных и культурных ценностей. Глубоко убеждена, что новый музей аль-Фараби в университете с его именем станет крупным научным, образовательным и культурным центром его наследия.

Тамара ТАЖИБАЕВА
директор музея КазНУ

САЛАУАТТЫ ӨМІР САЛТИ

ЖОБА

Жазда оқу жылына күш жина

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті оқу жылын бірін-бірі қайталамас қызықты да, тыңғылықты бастамалармен өткізумен қатар, жазғы демалыс уақыттарын да тынығуға орайластырып қойғандай. Жазда жазылып, жаңа оқу жылына күш-жігер жинап, сергіп қайтуды да назардан қалдырған емес. Оған шілде айында «Сұңқар» студенттер кәсіподағы ұйымдастырған Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Ыстық көл маңындағы спорттық-сауықтыру лагеріндегі «Бірлігіміз жарасқан!» атты ойын-сауық күндері дәлел болады.

ҚазҰУ-дың 100 белсенді студенті мен түлегі лагердегі алғашқы күнін студенттер арасындағы ауызбіршілік пен жақынырақ таныстықты орнату мақсатында топтық ойындар жарысынан бастады. Топтар тұлғаның ойлау және жылдам шешім қабылдау қасиеттерін дамытатын эстафеталық ойындар және спорттық ойындардан өзара сайысқа түсті. Топтық ойындар жарысының қорытындысы студенттермен оқытушылар арасында болған жарыстан кейін жарияланып, топтардың белсенді мүшелеріне арнайы сыйлықтар тарту етілді. Студенттермен оқытушылар арасындағы жарысқа студенттерден құралған «Мы Лидеры!» және оқытушылардың «Жастар» атты командасы қатысып, сайыс қызықты әрі тартысты өтті. Жеңімпаз топ көрермендердің қалауы бойынша «Достық» тобы болып танылды. Яғни ауызбіршілік пен татулық жеңіске жетті деген сөз. Ерекше атап өту керек тағы бір мерекелік іс-шара «Су патшасы-Сүлеймен!» күні еді.

Кәсіподақ үшін демалыс кезіндегі ең маңызды сәт «Қазақстанның кәсіподақтарын жаңартудағы

жастардың рөлі» атты семинар болды. Семинарды «Сұңқар» студенттер кәсіподағының төрайымы Әлия Қарақожаева ашып, қатысушы қонақтармен таныстырып өтті. Алғы сөзді Алматы қалалық «Парасат» Білім және ғылым қызметкерлер кәсіподағының төрағасы Д.Ж.Жанатаев алып кәсіподақ тарихы, кәсіподақтағы жастардың рөлі және атқарған іс-шаралары мен болашақтағы жоспарлары жайында айтып өтті. Семинар қонағы ҚазҰУ-дың «Парасат» қызметкерлер кәсіподағының төрағасы Т.Қ.Мекебаев алдағы уақыттағы атқарылар істердің көп екендігін және оған жастардың ықпалының

керектігін ерекше атап өтті. Тіл және тәрбие ісі жөніндегі департамент директоры Г.Ә.Сәрсенбекова жас кәсіподақшылардан зор үміт күтетіндігін айта келіп, әкімшілік тарапынан алдағы күндерге сәттілік тіледі.

Студенттер қамы үшін әрдайым қызмет етіп келе жатқан кәсіподақ алдағы оқу жылында бұдан биік істердің жаршысы болатынына сеніміміз мол!

Ш.М. ТЛЕНЧИЕВА,
«Сұңқар» студенттер кәсіподағы
төрайымының орынбасары

Халықаралық деңгейде байқауға қатысады

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің студенттері студенттік жобаларды қорғау халықаралық байқауына қатысады. ҚазҰУ ректоры Галым Мутановтың қолдауымен университеттегі белсенді студенттер өздерінің тың жобаларын енді әлемдік деңгейде сынап қайтпақ.

SIFE ҚазҰУ командасы қазан айының 1-14 жұлдызы аралығында Малайзияның Куала-Лумпур қаласында өтетін SIFE Халықаралық жарыстарына қатысады. Осы жобаға әлемнің барлық тандаулы университеттерінен белсенді студенттер жиналады. Жарыс барысында студенттік жобаларды қорғау, тренингтер, шеберлік-сынштармен әртүрлі мәдени іс-шаралар өтеді. Осыған қоса, студенттерге Sunway University College пәндерін оқып, кредиттер сынақтарын қайта тапсырады.

SIFE ҚазҰУ командасы үш рет Ұлттық чемпион болды. Лондон қаласында SIFE ҚазҰУ командасы «Rocky of the year» жүлдесіне қол жеткізді. Ұлттық жарыстарда SIFE ҚазҰУ командасы «Жыл дебюті» номинациясына ие болып, алғаш рет HSBC банк грантын жеңіп алды. Алдағы халықаралық байқауда да жүделі оралар деген үміт бар.

Өз тілшімізден.

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректораты

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Бас редактор – Дәрмен СМАЙЫЛ
Жауапты хатшы – Дариға АМАНГЕЛЬДИЕВА
Редакторлар – Саягүл ӘЛІМБЕКОВА, Еңлік АҚЖІГІТ
Беттеуші – Талғат АХМЕТҚАЗЫ
Фототілші – Алматы МҰХАМЕТЖАНОВ

МЕКЕН-ЖАЙЫ:

050040, Алматы, әл-Фараби даңғылы, 71, ректорат, 11-қабат, №1104 бөлме.
Байланыс телефоны: 377-33-30, ішкі: 11-94, тікелей: 377-35-20.

Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп, беттелді.
"Бизнес Информ" баспаханасында (Төле би көшесі, 108) басылды.
Тел.: 8 (727) 293-09-09

Бағасы келісім бойынша.

Таралымы – 1000 дана.
Индекс 65989.
Тапсырыс №10561

● Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.

● Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды, үш компьютерлік беттен асатын материалдар қабылданбайды.

● «Қазақ университетіне» жарияланған мақала көшіріліп басылса, сілтеме жасалуы міндетті.

● Жарнама мәтініне жарнама беруші жауапты